HE 67/2025 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 2 §:n ja liitteen muuttamisesta

Pekka Grönlund

3.9.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tausta

- **Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annettua lakia (ns. jakeluvelvoite).**
- **Lain liitteen A ja B osaan lisättäisiin uusia raaka-aineita.**
- **Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä koskevan direktiivin liitteeseen tehdyt muutokset.**

- **Lisäksi ehdotetaan korjattavaksi yleisesti saatavilla olevan latauspisteen määritelmässä oleva virheellinen viittaus.**

- **Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.**

Komission delegoitu säädös

- **Komission delegoidulla säädöksellä lisättiin uusia raaka-aineita uusiutuvan energian direktiivin liitteeseen IX, jossa säädetään**
  - A: ns. kehittyneiksi polttoaineiksi luokiteltavien biopolttoaineiden ja biokaasun raaka-aineista
  - B: raaka-aineista, joista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun käyttöä liikenteen uusiutuvan energian tavoitteiden laskennassa on rajattu 1,7 prosenttiin.

- **Liitteen A osan raaka-aineista jalostetut biopolttoaineet ja biokaasu**
  - lasketaan täyttävän direktiivin mukaista liikenteen velvoitetta kaksinkertaisena
  - ja niille on asetettu direktiivissä oma 5,5 prosenttiyksikön (2030) alavelvoite yhdessä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden kanssa.
  - Lisäksi kansallisesti kyseisitä raaka-aineista jalostettujen polttoaineiden verotus on kevyempää.

- **Liitteen B osan raaka-aineista jalostetut biopolttoaineet ja biokaasu**
  - lasketaan myös täyttävän liikenteen velvoitetta kaksinkertaisena, mutta niiden määrä on rajattu velvoitteessa 1,7 prosenttiin.

Delegoidun säädöksen valmistelu

- **Komissiolle on annettu toimivalta kahden vuoden välein tarkastella liitteessä IX A ja B osassa olevan raaka-aineiden luettelon raaka-aineiden lisäämiseksi luetteloon direktiivissä säädettyjen periaatteiden mukaisesti (artikla 28 kohta 6).**
  - Komissio voi lisätä liitteen IX A ja B osan raaka-aineiden luetteloon raaka-aineita, mutta se ei saa poistaa sieltä raaka-aineita.
  - Perusperiaatteena on, että raaka-aineet, jotka voidaan jalostaa ainoastaan kehittynyttä teknologiaa käyttäen, on lisättävä liitteen IX A osaan, ja raaka-aineet, jotka voidaan jalostaa biopolttoaineiksi tai liikenteessä käytettäväksi biokaasuksi kypsää teknologiaa käyttäen, on lisättävä liitteen IX B osaan. Direktiivi ei määrittele tarkemmin, mitä kehittyneellä tai kypsällä teknologialla tarkoitetaan.
  - Lisäksi komission tulisi perustaa raaka-ainelisäykset analyysiin mahdollisuuksista käyttää raaka-ainetta biopolttoaineiden ja liikenteessä käytettävän biokaasun tuotannon raaka-aineena, ottaen huomioon seuraavat kohdat:
    a) direktiivissä 2008/98/EY vahvistetut kiertotalouden ja jätehierarkian periaatteet;
    b) 29 artiklan 2–7 kohdassa säädetyt unionin kestävyyskriteerit;
    c) tarve välttää merkittävät vääristävät vaikutukset (sivu)tuotteiden, jätteiden tai tähteiden markkinoihin;
    d) päästöjen elinkaarianalyysiin perustuva kasvihuonekaasupäästöjen huomattavan vähentämisen mahdollisuus fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna;
    e) tarve välttää haittavaikutukset ympäristöön ja biologiseen monimuotoisuuteen;
    f) tarve välttää maantarpeen lisääntyminen.
  - Raaka-aineiden lisäämiseksi komissio teetätti laajan selvityksen mahdollisista lisättävistä raaka-aineista. Selvityksessä arvioitiin 30 eri raaka-aineen kelpoisuutta tulla lisätyksi raaka-aineluetteloon.

- **Suomelle merkityksellistä oli välttää kansallisesti tehtyjen raaka-aineluokittelujen muuttumista A osan raaka-aineesta B osan raaka-aineeksi.**
- **Lisäksi valmistelun aikana tavoiteltiin mahdollisimman monen uuden raaka-aineen sisällyttämistä liitteen A osaan.**
- **Itse toimeenpanoon ei liity merkittävää kansallista harkintaa.**

Vaikutukset

- **Uusien raaka-aineiden lisääminen liitteen A osaan voidaan katsoa edistävän yritysten innovaatioita biopolttoaineiden ja biokaasun valmistuksessa.**
  - Toisaalta uudet raaka-ainekategoriat ovat varsin monitulkintaiset
  - Esimerkiksi välikasvit ja huonontuneella maaperällä kasvatetut viljelykasvit, joiden osalta jakelijan tai kestävyyslaissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan voi olla vaikea ennakoida yksittäisen raaka-aineen kuulumista kyseisiin kategorioihin.
  - Lisäksi näiden raaka-aineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen ja todentamiseen liittyy varsin raskaita menettelyitä, joiden voidaan katsoa hidastavan kyseisten jakeiden käyttöönottoa, mikäli hallinnollinen taakka koetaan liian suureksi.
- **Liitteen B osan raaka-aineiden lisäyksillä ei arvioida olevan suoria vaikutuksia jakelijoihin taikka biopolttoaineita tai biokaasua valmistaviin yrityksiin**

- **Suorat positiiviset ympäristövaikutukset jäänevät vähäisiksi kansallisella tasolla**
  - Kehittyneiden biopolttoaineiden lisävelvoitetta on jakelijan kaikista kalleinta täyttää, eikä ole todennäköistä, että jakelija luovuttaisi kulutukseen enemmän kyseisiä jakeita kuin mitä velvoite edellyttää.
  - Siten uudet liitteen A osan mukaiset jakeet käytännössä korvaisivat jakeluvelvoitteessa toisia jakeluvelvoitteen liitteessä olevia jakeita.
  - Positiiviset ympäristövaikutukset voivat kuitenkin syntyä pidemmällä aikavälillä, mikäli uusista raaka-aineista valmistettujen biopolttoaineiden saatavuus ja hinta johtaisivat niiden laajempaan käyttöönottoon.

- **Korjausmuutos yleisesti saatavilla olevan latauspisteen määritelmän pykäläviittauksessa on luonteeltaan tekninen eikä sillä arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia.**

Liitteeseen lisätyt raaka-aineet

- **Liitteen A osaan lisättiin viisi uutta raaka-ainetta:**
  1. alkoholin valmistuksessa muodostuvat sikunaöljyt,
  2. puumassan tuotannosta sulfaattiselluprosessissa syntyvä raakametanoli,
  3. sellaiset välikasvit, kuten kerääjäkasvit ja peitekasvit, joita kasvatetaan alueilla, joilla lyhyen kasvukauden vuoksi ravinto- ja rehukasvien tuotanto on rajoitettu yhteen satoon, ja edellyttäen, ettei niiden käyttö lisää viljelymaan tarvetta ja että maaperän orgaanisen aineksen pitoisuus säilytetään, siltä osin kuin kyseisiä välikasveja käytetään ilmailualan biopolttoaineiden tuotantoon,
  4. vakavasti huonontuneella maalla kasvatettavat viljelykasvit, ravinto- ja rehukasveja lukuun ottamatta, siltä osin kuin kyseisiä viljelykasveja käytetään ilmailualan biopolttoaineiden tuotantoon ja
  5. syanobakteerit.

- **Liitteen B osaan lisättiin neljä uutta raaka-ainetta:**
  1. vahingoittuneet viljelykasvit, jotka eivät sovellu käytettäviksi elintarvike- tai rehuketjussa, pois lukien aineet, joita on muutettu tai jotka on pilattu tarkoituksellisesti, jotta ne olisivat tämän määritelmän mukaisia,
  2. yhdyskuntajätevedet ja niiden johdannaiset, pois lukien jätevesiliete,
  3. vakavasti huonontuneella maalla kasvatettavat viljelykasvit, ravinto- ja rehukasveja ja tämän liitteen A osassa lueteltuja raaka-aineita lukuun ottamatta, siltä osin kuin kyseisiä viljelykasveja ei käytetä ilmailualan biopolttoaineiden tuotantoon ja
  4. sellaiset välikasvit, kuten kerääjäkasvit ja peitekasvit tämän liitteen A osassa lueteltuja raaka-aineita lukuun ottamatta, joita kasvatetaan alueilla, joilla lyhyen kasvukauden vuoksi ravinto- ja rehukasvien tuotanto on rajoitettu yhteen satoon, ja edellyttäen, ettei niiden käyttö lisää viljelymaan tarvetta ja että maaperän orgaanisen aineksen pitoisuus säilytetään, siltä osin kuin kyseisiä välikasveja ei käytetä ilmailualan biopolttoaineiden tuotantoon.

